

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil, Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Gocuv pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni »Slovenija« v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

LE DUC THO POZIVA AMERIČANE, NAJ SE VRNEJO NA POGAJANJA V PARIZU

Konvoj sovjetskih ladij zaplul v Kitajsko morje

Vztrajne govorice o letalskem mostu iz SZ preko Kitajske v Vietnam - Močan napad partizanskih sil na An Loc - V Hanoju bombardirana otroška bolnica

PARIZ, 12. — Posebni poslanec severnovietnamske vlade Le Duc Tho je na tiskovni konferenci v francoski prestolnici zahteval, naj se Američani vrnejo za zeleno politično rešitve vojne v Indokini. Le Duc Tho je bil, kot običajno, zelo zmeren v besedah in miren. Dejal je, da je mir možen le, če bodo ZDA umaknile svoje čete iz Vietnamskega, prenehale bombardiranje Severnega Vietnamskega in pristale na ustanovitve koalicijske (tristranske) vlade v Saigonu. Vlado naj bi sestavljali budistični pacifisti, predstavniki lufkovnega režima in predstavniki FNO.

Casnikarjem, ki so za spraševali, naj komentira sovjetsko-ameriški vrh 22. maja je Le Duc Tho odgovoril, da je to zgolj sovjetska zadeva, da pa želi poudariti pomembnost sovjetskega stališča do ameriške blokade Severnega Vietnamskega. Vendar pa je svetovna javnost še vedno zaskrbljena zaradi vztraj-

Severnega Vietnamskega. Napetost med dvema veljavnima namreč ni dosegla vrha, se pa lahko zaostri v kratkem, ko bo konvoj sovjetskih ladij dosegel Tonkinški zaliv. Ameriški obrambni minister Laird je že izjavil, da bi v tem primeru ne napadali sovjetskih minolovcev in da bi ameriško letalstvo poskrbelo za aktiviranje novih min v zameno za odstranitev.

Japonski viri so sporočili, da so opazili dve sovjetski vojni ladji (rušilec in krizarka), ki na vso paro plujejo proti jugozahodu, v smeri Tonkinškega zaliva, kjer imajo ZDA osredotočenih 57 težkih vojni ladij. Ni izključeno, da se bosta sovjetski ladji pridružili konvoju minolovcev, ki je baje že prisel v vietnamske vode in bo ponoči odstranjeval pomorske mine ob vstopu v pristanišča. V Moskvi vztrajajo govorijo o možnosti letalskega mostu iz SZ preko Kitajske v Vietnam, vendar ni še znano, če so za to prejeli dovoljenje Pekinga.

V ZDA se množijo demonstracije proti vojni v Vietnamu. V Cambridgeu (Massachusetts) je policija pogolnala mladenčev policijske pse

Šampanjec neofašistov

Ob koncu »dolge noči« 8. maja so si fašisti nazdravljali s šampancem, v skladu s Almirantejevo »dobromislečo« linijo. Pod euforično fašistično krinko pa je bilo, na osrednjem sedežu MSI v palači Drago, občutiti nemalo razočaranja in velike jeze. Plaza glasov, v katerega so bili zaverovani, ni bilo; misovski občinski svetovalec v Rimu, ki je v predvolilnih predvidevanjih napovedal 26 odstotkov glasov za svojo stranko, 23 za KD in 21 za KPI, se je pošteno ušel. Zoro 9. maja torej ni osvetljeval neofašistični plamen, predvsem pa je bilo veliko razočaranje v Rimu, kjer si je Almirante nadejal velikih uspehov, podobno kot v Reggio Calabria. Predvsem »pretepači«, trdovratni zagovorniki škvalističnih metod, niso skrivali svoje jeze na nove prišlece, predvsem na monarhistične bratrance ter na razne Brindellije, De Lorenze in celo na samega Rautija, »Admirala« je na primer prijel v Rimu mnogo več glasov (skoraj 106 tisoč) kot Caradonna, voditelj

vseh »kaznovanih akcij« proti »prevratnikom«, ki je prejel šele 44 tisoč glasov. Šampanjec iz steklenice, ki so jih praznili v palači Drago, je imel torej za marsikoga grenak priokus.

Nič slajši pa ni bil niti za vse nas, za antifašiste: ugotovitev, da so misovci prejeli manj glasov, kot so pričakovali, je dokaj šibka tolažba. Se vedno smo prepričani, da od dveh fašistov so vsaj trije odveč.

S političnega vidika pa ostaja dejstvo, da je ustavni lok v bistru ohranil svojo moč, z nepomembnimi notranjimi premiki, če ne vzamemo v poštev socialproletarske nezdore. Slednja pa pomeni alarmni zvonček ter nas sili k razmišljanju o nevarnostih, ki izhajajo iz pomanjkanja koordinacije med levičarskimi silami: en milijon zamrznjenih glasov nikakor ni malo. Tu bo pač potrebna avtokritika.

Imeli bi veliko povedati v tem povabilnem pismu, vendar se moramo zaradi prostora omejiti na le površno proučitev možnosti za sestavo nove vlade. KD se je dobro držala, po zaslugi svoje transformistične umetnosti in klerikalne spretnosti, da igra na več mišah, kot šahovski prvak. Cement oblasti je dober cement, demokratični pa so se naučili, da se morajo pripraviti doma, pred tujci pa se obnašati kot ljubeči bratje.

Kljub temu pa je bila »centralnost«, na kateri je Forlani zasnoval volilno kampanjo, porazna: številno bi morda centristična vlada lahko obstajala (čeprav s pičlo večino, predvsem v senatu), politično pa je nazadovanje liberalcev in socialdemokratov pokazalo, da so volivci zavrnili neocentrizem.

Preokret na desno je tako funkcional, da so se številni »dobromislečji« volivci prepričali, da »erdeča nevarnost« zares obstaja in so zato volili raje za pravo Almirantejevo desnico, kot pa za Malagodi-jevo. Drugi pa so pustili na cedilu PSDI, ki ni dajala niti reformističnih jamstev, niti konservativnosti.

PSI je ohranila svoje pozicije ter potrdila svoje avtentično levičarsko vlogo znotraj morebitnih vladnih sil. Volivci so se izrekli za naprednejša ravnanja, čeprav ni prišlo do socialističnega napredovanja predvsem zaradi nezaupanja, ki so ga povzročile pretekle levosredinske izkušnje. K sreči obstaja rezervar levičarskih glasov za KPI, ki pomeni dokaz odpora italijanske demokracije, tesno povezane z antifašizmom.

Taka je torej slika po 7. maju. Kako pa jo bo tolmočila KD? Verjetno si lahko pričakujemo takšno argumentacijo: KD predstavlja platformo demokratskega jamstva v Italiji in ima »dolžnost«, da prevzame največjo odgovornost v vladi. Seveda namerava KD ustvariti koalicijsko vlado ter bo zato pozvala druge stranke, razen komunistov in misovcev, ki so izraz enasprotnosti s ekstremizmom, k sodelovanju. Levi center je možen glede na to, da je desnica sicer napredovala, vendar ne toliko, da bi lahko postala sovladavna. Pogoj za obnovo levega centra pa je seveda, da se socialisti odločijo za naprednejši ravnanje, da bi o nemogočih komunistom, da pridejo na oblast.

Glede centristične alternativne se demokratični zavezoje, da po liberalnem porazu za to ni političnih pogojev; kljub temu pa, če bi levi center ne bil mogoč, bi bila koalicijska z liberalci številni možna. Če pa ne bi mogli uresničiti nobene od dveh form, bi bila KD kajpak pripravljena prevzeti bremen obnovitve vlade, kateri bi z grožnjami novih volitev lahko pridobil še podporo bivših zaveznikov, saj je vsem znano — traja demokracija — da zna KD tudi sama delati reforme. Skratka je to idealen položaj, v katerem KD lahko z besedami vodi reformistično politiko, z dejani pa obrabljen formula prebarvanja fasade: spreminjati, da bi vse ostalo kot prej.

MARIO DEZMANN

Sporazum o prometu med obema Nemčijama

To je prvi meddržavni sporazum med Zahodno in Vzhodno Nemčijo, ki ureja železniški, cestni in rečni promet

DANES

ZDA še niso odgovorile na sovjetsko in kitajsko zahtevo po preklicu pomorske blokade Severnega Vietnamskega, medtem pa je Le Duc Tho v Parizu ponovil predlog, naj bi obnovili pogajanja.

Japonski viri poročajo, da je več sovjetskih ladij zaplo v Kitajsko morje proti Vietnamu. Opazovali so, da bodo minolovci začeli odstranjevanje ameriške pomorske mine, ameriški vojni minister Laird pa je izjavil, da proti sovjetskim ladjam ne bodo streljali.

Če pa ameriški bombniki sistematično bombardirajo Hanoi, Hainan in druga mesta, kar tudi kaže na Redči reki. Na jugu se nadaljuje bitka med ruševinami An Loca.

V Bonnu so po dolgi pogajanjih končno podpisali prvi meddržavni sporazum med Zahodno in Vzhodno Nemčijo. Gre za sporazum, ki ureja železniški, cestni in rečni promet med obema nemškima državama. Ne omenja pa letalskega prometa, za katerega so se vedno pristojni štiri velike, ki so pripadle nacistično Nemčijo. Podpisnika obeh Nemčij, ki sta sodelovali pri sporazumu, sta poudarila njegovo važnost zlasti v pogledu odnosov med obema Nemčijama.

Vodstva strank se vedno proučujejo volilne izide ter se pripravljajo na pogajanja, do katerih bi moralo v kratkem priti za sestavo nove vlade. Včeraj je vodstvo KPI objavilo obširen dokument, v katerem ocenjuje rezultate volitev 7. maja ter povzroča perspektive. Komunisti so menili, da bi centristična vlada lahko obstajala samo s pomočjo fašističnih partij. Samo vlada demokratskega preokreta, v kateri naj bi sodelovali komunisti, socialisti in katoličani, bi bila zmogla reševati zgodovinske probleme države.

V dvorani tržškega prizvišnega sodišča bodo danes dopoldne uradno potrdili izvolitev sedmih sodnikov v deželi Furlaniji - Juliji. Med njimi, ki so: za KD Toros, KPI Sama in Bacicchi in za PSI Lepre. Lepre je namreč opiral za njegovo mesto zasedel odv. Castiglioni.

Včeraj so so v Trstu sestali na tiskovni konferenci voditelji italijanskih strank (italijanski in slovenskih), katerim so predavali italijanski izjavi o šolski reformi in za politično.

V Gorici sta bila včeraj 26. obznanjena zbor Zveze ustanov za javno in pa 5. mednarodna konferenca sorodnih ustanov iz petih evropskih držav, med katerimi tudi Jugoslavije. Na konferenci so pripravili poseben odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitve evropske konference društev vzajemno pomoč.

Med namiznoteniskimi igralci kitajskega Krasa so tudi včeraj odigrali na državni ravni v Trstu namizni tenisu v Fluggju vrsto izjemnih uspehov, zlatih, bronastih in srebrnih kolaj.

TOKIO, 12. — Tukaj so sporočili, da bo romunski predsednik Ceausescu uradno obiskal Japonsko od 2. do 8. junija. Pogovarjal se bo s predsednikom in raznimi člani japonske vlade o medsebojnih odnosih in položaju na svetu.

Pentagon je objavil slike min, ki so jih ameriška letala odrgla ob vstopu v severnovietnamska pristanišča

Politične stranke zavzemajo stališča o povolilnih perspektivah

KPI: Samo z vlado demokratskega preokreta je mogoče rešiti zgodovinske probleme Italije

PSIUP pred razpustom? - Socialisti in socialdemokrati proti zavlačenju - Večina v PSDI odgovarja na očitke manjšine

RIM, 12. — Po obširni razpravi o pomenu volilnega izida in o perspektivah po 7. maju je vodstvo KPI objavilo danes dokument, v katerem med drugim ugotavlja, da so volivci se okrepili moč KPI ter da je 40 odstotkov volivcev glasovalo za levičarje. Poleg uspeha KPI in pozitivnega rezultata PSI je prišlo žal do nazadovanja PSIUP, ki je kljub temu, da je prejel 650.000 glasov, zgubil predstavnost v poslanski zbornici. K temu je prispevala škodljiva politična akcija ter razpršitev glasov s strani nekaterih skupin avtoritativnega tipa, ki pa jih je glas delavcev jama porazil.

Možnost centristične rešitve — pravi dokument KPI — ki je bila glavni cilj KD, je bila politično porazena. Porast neofašističnih glasov, čeprav manjši od predvidevanj, je vzrok za zaskrbljenost ter zahteva odločno enotno antifašistično akcijo.

Velika moč KPI in levece ter politična šibkost centristične hipoteze kaže, da bi bil vsak premik proti desni ne samo škodljiv, ampak tudi absurd in v nasprotju z volilnim izidom. Centrizem bi lahko obstajal samo s fašistično podporo. Edina veljavna perspektiva za rešitev zgodovinskih problemov države in za glo-

boj obnovitve Italije je demokratski preokret, ki naj temelji na velikih komponentah italijanskega ljudskega gibanja: komunistični, socialistični in katoliški.

Dokument dalje poudarja, da so komunisti na daljnem kongresu izdelali linijo splošnega programa za demokratski razvoj italijanske države. Ta osnovi bodo parlamentarne skupine izdelale program za zakonodajno dobo. Vsekakor pa se je treba nemudoma lotiti nekaterih nujnih vprašanj na področju zunanje, družbeno-gospodarske in notranje politike. Glede zunanje politike omenja dokument predvsem vojno v Vietnamu, glede notranje pa potrebo po reševanju gospodarske krize ter po zaščiti demokratskih ustanov s popolnim izvajanjem antifašističnih načel ustave. Centralni komite KPI se bo sestel v ponedeljek 22. maja.

Iste dni, kot je znano, se bo začelo tudi zasedanje KS PSIUP. V tej zvezi je član vodstva Avolio dal svoje izjavi, da bodo morali ob tej priložnosti določiti datum izrednega kongresa. Na tem kongresu naj bi po mnenju predstavnika PSIUP prevladala linija vključitve v dve bistveni komponenti levece, se pravi v KPI in PSI. Ne verjamem, da je dejal Avolio — da bo naša veliko privržencev linije tistih, ki bi hoteli ohraniti sedaj v tej stranki tri strukture: Vecchietti in Valori se zavzemata za vstop v KPI, Avolio in Gatto sta za vključitve v PSI. Foa in Libertini pa sta menila, da bi moral PSIUP se dalje obstajati ter skušati prirediti izvenparlamentarne skupine.

Prihodni teden, v četrtek 18. maja, se bo sestalo tudi vodstvo PSI, ki bo preučilo volilne izide. Dan prej pa se bo sestalo tajništvo stranke. Socialistični tajnik Mancini se je danes v pogovoru s kasnikarji na Montecitorio zavezal za čimprejšnjo sestavo koalicijske vlade. Po njegovem mnenju nima smisla čakati na kongres PSI in KD, kot predlagajo nekateri, tudi zaradi tega, kar na primer datum demokratskega kongresa se ni bil določil.

Tudi socialdemokrati so proti vsakršnemu zavlačenju ter v jutrišnjem uvodniku stranke glasila »Umanità« zahtevajo od KD, naj se odloči, kakšno demokratsko ravnanje želi doseči. PSDI nasprotuje »zamrznevanju« obnovitve demokratske vlade do kongresov KD in PSI ter za obnovo levega centra, toda brez hipoteke naprednejših ravnanj, pa tudi brez vsakršnega imobilizma.

V PSDI se medtem nadaljuje tudi ostra polemika med Saragatovo in Tanassijevovo večino ter Ferrijevo in Pretijevo manjšino. Predstavniki večine so danes polemčno odgovorili na dokument, ki ga je pred dnevi objavila manjšina in po katerem naj bi novo vodstvo stranke nosilo vso odgovornost za hud poraz PSDI na volitvah. Saragat in Tanassi odgovarjata, da je bilo v sedanjih težavnih pogojih naravno, da so se demokratski volivci naslonili na najmočnejšo stranko, t. j. na KD. Ceno za to položaj sta morali plačati dve najbolj posledno demokratski laični stranki, PLI in PSDI. Tretjitev manjšine v stranki, da bi bilo krivo za poraz novo vodstvo, je povsem »neodgovorna«.

Tudi Manifest je danes objavil do-

kument o političnem položaju, ki so ga odobrili včeraj na seji vsedržavnega vodstva. Dokument med drugim pravi, da je volilni izid samo zunanji znak težavnega položaja vseh tistih sil, ki se ne morejo ali ne morejo zadovoljiti s stabilizacijo »francoskega tipa«, ki jo predlaga KD na vladi in KPI kot imobilistična opozicijska sila. Manifest tudi meni, da bankrot reformizma postavlja nujnost uresničitve revolucionarne alternative.

Predlagan postopek Ruselovega sodišča proti Nixonu

Eden izmed predsednikov Ruselovega sodišča za vojne zločine v Vietnamu Vladimir Dedier je včeraj v Ljubljani sporočil, da je predsedstvo ob miniraju vietnamske obale in razširitvi bombardiranja na vietnamska mesta predlagalo Ruselovega sodišču, naj začne preiskavo o morebitni odgovornosti za najhujše vojne zločine v

Indokini predsednika Združenih držav Amerike Richarda Nixona, ministra za narodno obrambo Lairda, posebnega svetovaleca predsednika Nixona Henryja Kissingerja in vojne ter pomorske poveljke ameriških oboroženih sil v Indokini.

Resolucija, ki sta jo podpisala francoski filozof Sartre in jugoslovanski zgodovinar doktor Dedier tudi poziva vladi Sovjetske zveze in Ljudske republike Kitajske, naj pomagata vietnamskemu ljudstvu pri njegovem boju proti ameriško-imperializmu.

Jugoslovanski koordinacijski odbor za pomoč narodu Indokine v svojem današnjem poročilu ostro obsodba sklep vlade ZDA o miniraju pristanišč Severnega Vietnamskega, kot nov poskus, da se zažadi osvobodilna borba vietnamskega ljudstva. Toda junaska borba vietnamskega ljudstva ter drugih narodov Indokine dokazuje, da se narodu, ki je odločen boriti se za svobodo in neodvisnost tudi z najbrutalnejšo silo ne morejo vsiliti rešitve.

B. Božić

V AUGSBURGU IN MÜNCHNU

BOMBNA ATENTATA NA POLICIJSKE SEDEŽE

Preiskava o včerajšnjem atentatu v Frankfurtu v ameriški vojaški menzi

FRANKFURT, 12. — Po včerajšnjih eksplozijah treh bomb v častniški menzi ameriškega 5. armadnega zbora, pri kateri je bil en podpolkovnik ubit in 13 oseb je bilo ranjenih, je zahodnomska policija sporočila, da so danes odkrili dve močni bombi, ki nista odkrili, v ameriškem vojaškem trgovskem središču v Frankfurtu, ki leži nekaj sto metrov od menze, v kateri so včeraj eksplozirale tri bombe.

V ameriških vojaških krogih v Zahodni Nemčiji vlada precejšen preplah. Zato je vojaško poveljstvo ZDA v Evropi naročilo da vsem vojaškim postojankam, ki so v Zahodni Nemčiji, naj okrepijo nadzorstvo in varnostne ukrepe. Preiskava o včerajšnjem atentatu je v teku. Preiskovalci pa tavajo v temi in so usmerili preiskavo na ameriške vojske, zlasti na tiste, ki so se vrnili iz Vietnamskega, kakor tudi na osebe, ki nasprotujejo vojni v Indokini.

Ko se še niso polegli odmevi o včerajšnjem atentatu na ameriško vojaško menzo v Frankfurtu, sta bila danes izvedena v Zahodni Nemčiji dva nova atentata. V popoldanskem urah so eksplozirale bombe v policijskih komisariatih v Münchnu in Augsburgu na Bavarskem. V Augsburgu sta eksplozirali dve bombi na glavnem policijskem poveljstvu, v Münchnu pa

na sedežu kriminalne policije. Pri obeh atentatih ni bilo človeških žrtev razen v Münchnu, ko je bil en policist laže ranjen. Neznanci so postavili v Augsburgu dve bombi v uradu policijskega poveljnika. V Münchnu pa so bombe eksplozirale v nekaterih avtomobilih na policijskem parkirišču. Učinitele so okrog štiriideset avtomobilov in hudo poškodovale del bližnje stavbe. Preiskovalni organi menijo, da ni mogoče povezati včerajšnjega in današnjih atentatov, češ da so bile nastajale bombe in tehnika atentata različne vrste.

Veleposlanik Maccotta pri ministru Šnuderlu

BEOGRAD, 12. — Kot poroča časopisna agencija ANSA je italijanski veleposlanik v Beogradu Maccotta imel danes pogovor s članom zveznega izvršnega sveta Borisom Šnuderlom. Preučila sta vprašanje blagovnega tranzita skozi pristanišče v okviru ugodnostnih sporazumov EGS s sosednjimi državami. Kot je znano, jugoslovanska vlada meni, da ti sporazumi diskriminirajo jugoslovanska pristanišča. Po pogovoru z italijanskim veleposlanikom je Šnuderl sprejel egiptovskega veleposlanika v Beogradu, s katerim je obravnaval isti predmet.

